Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech za 20. kalendářní týden, 16. – 22. 5. 2021

Communicable Disease Threats Report, 16 - 22 May 2021, Week 20

Zdroj: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/communicable-disease-threats-report-16-22-may-2021-week-20

COVID-19 - Mezinárodní situace (svět) - rok 2019 - 2021

Dne 31. prosince 2019 byl v čínském Wuhanu, prostřednictvím „Municipal Health and Health Commission“, nahlášen klastr případů pneumonie neznámé etiologie, vyznačující se společným zdrojem expozice pravděpodobně se vyskytujícím na místním trhu („Wuhan´s South China Seafood City market“). Následná epidemiologická šetření identifikovala nový typ koronaviru jako původce těchto respiračních onemocnění. Epidemie rychle eskalovala a významně ovlivnila ostatní části Číny i další země celého světa. Dne 30. ledna 2020 vyhlásila WHO epidemii způsobenou novým typem koronaviru – SARS-CoV-2, upozornila, že se jedná o mimořádnou událost v oblasti veřejného zdraví mezinárodního významu („Public Health Emergency of International Concern – PHEIC“) a pověřila Radu výboru k vydávání dočasných doporučení v souladu s Mezinárodními zdravotnickými předpisy (též Mezinárodní zdravotní řád) - („International Health Regulations 2005 – IHR“). Dne 11. března 2020 generální ředitel WHO označil epidemii onemocnění COVID-19 za pandemii.

- **Ve světě bylo od 18. do 19. týdne 2021** evidováno 4 671 981 nových případů onemocnění COVID-19 a 85 041 nových úmrtí (v souladu s definicí případu - case definition pro koronavirové onemocnění, surveillance definicí a testovací strategií v postižených zemích).
- **Celkem od 31. prosince 2019 do 19. týdne 2021** bylo ve světě hlášeno 163 738 674 případů onemocnění COVID-19, včetně 3 384 750 úmrtí (rovněž v souladu s předcházejícími definicemi).
- **V zemích EU/EEA** bylo **celkem** od 31. prosince 2019 do 19. týdne 2021 hlášeno 32 249 355 případů onemocnění COVID-19, včetně 712 341 úmrtí.
- Více podrobností je možno nalézt:
  https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea - k dispozici je aktualizace situace včetně denních a týdenních dat pro země EU/EEA.
  https://www.ecdc.europa.eu/en/current-risk-assessment-novel-coronavirus-situation
  https://www.ecdc.europa.eu/en

Chřipka - Mezinárodní situace - sezóna 2020/2021

- Hlášená chřipková aktivita ve světě i v evropském regionu zůstala a stále zůstává na mezisezónní úrovni nebo pod ní, a to navzdory rozsáhlému a pravidelnému testování na chřipkové viry. Je to pravděpodobně způsobeno dopadem řady protiepidemických opatření zaváděných v důsledku boje s onemocněním COVID-19.
- Pandemie koronaviru ovlivnila chování při hledání a poskytování zdravotní péče a testovací postupy a kapacity v zemích a oblastech nejen evropského regionu. V regionu Evropa došlo ve srovnání s předchozími sezónami k mírnému poklesu počtu testovaných vzorků, ale k výraznému poklesu (nad 99%) počtu zjištěných chřipkových infekcí.

- Více podrobností je možno nalézt:
  https://www.euromomo.eu/
  https://flunewseurope.org/
  http://influenzanet.info/#page/home

Hodnocení ECDC:
Bez ohledu na rozšířené a pravidelné testování na chřipku, hlášená chřipková aktivita zůstává na velmi nízké úrovni, což není obvyklé. Pravděpodobně se jedná o dopad různých opatření v oblastech veřejného zdraví a oblastech sociálních, implementovaných k redukci přenosu viru SARS-CoV-2.

Akce ECDC:
V evropském regionu monitorují chřipkovou aktivitu společně ECDC i WHO. Data budou aktualizována týdně až do regulérního ukončení chřipkové sezóny (KT 20) a měsíčně během mezisezónního období.

Spalničky – Mezinárodní situace

- **Strmý pokles** počtu případů spalniček v průběhu pandemie COVID-19 je pozorován **celosvětově**. V zemích EU/EEA bylo hlášeno několik případů spalniček a to včetně ze zemí, kde byl dříve přerušen nebo eliminován endemický přenos.

- Od minulého měsíčního aktuálního přehledu spalniček (CDTR z 23. dubna 2021) bylo nahlášeno **17 nových případů ve čtyřech zemích EU/EEA**: Bulharsko (2), Francie (1), Německo (13), Polsko (1). V roce 2021 nebylo hlášeno **žádné úmrtí** v souvislosti se spalničkami.

- Mimo EU/EEA jsou dostupné aktualizace v oblasti spalniček na stránkách Regionálních úřadoven WHO (AFRO, PAHO, EMRO).

http://www.who.int/immunization/monitoring_surveillance/burden/vpd/surveillance-type/active/measles-monthlydata

Hodnocení ECDC:

Podstatný pokles v počtu případů hlášených v zemích EU/EEA po březnu 2020 kontrastuje s typickým sezónním výskytem, který vrcholí v zemích mírného klimatu na jaře. Jedná se o celosvětový fenomén. Vysvětlením může být podhlášenost, „poddiagnostikovanost“ nebo skutečný pokles v důsledku přímých nebo nepřímých opatření proti pandemii COVID-19. Nicméně, dosažení co nejvyšší možné proočkovanosti v současnosti je zásadní pro prevenci epidemií spalniček v budoucnosti.

Akce ECDC:

ECDC monitoruje situaci ve výskytu spalniček prostřednictvím aktivit „epidemic intelligence“, doplněných měsíčním hlášením dat measles surveillance z TESSy (The European Surveillance Systém) ze 30 zemí EU/EEA. ECDC publikovalo 28. 5. 2019 „Risk Assessment“ nazvaný „Who is at risk of measles in the EU/EEA?“
http://ecdc.europa.eu/publications-data/risk- assessment-measles-eu-eea-2019

***Salmonella* Braenderup -** klastr v Dánsku - mezinárodní epidemie (multinational outbreak)

Epidemiologická situace - souhrn:

Dne 3. 5. 2021 Dánsko oznámilo UI na EPIS-FWD: 27 případů *Salmonella* Braenderup ST22 bylo identifikováno mezi 26. 3. a 28. 4. 2021. Jednalo se o 19 žen a 8 mužů ve věkovém rozmezí 1 - 90 let a to geograficky disperzně, bez cestovatelské anamnézy mimo zemi.
Do 20. 5. 2021 byly hlášeny shodné izoláty (do šesti alelických diferencí od dánského referenčního vzorku) detekované pomocí cgMLST (multilokusová sekvenční typizace) z devíti zemí EU/EEA (Dánsko, Belgie, Finsko, Francie, Německo, Irsko, Nizozemsko, Norsko a Švédsko) i mimo EU/EEA (UK, Kanada, Švýcarsko). Kromě toho, ČR a Španělsko také hlásily nedávno případ *S.* Braenderup. Celkem bylo hlášeno přes 200 případů. Nejsou informace, že by nemocní během inkubační doby cestovali.

- **Případy v EU/EEA**:

Belgie (42 př., věk 1 - 97 let), ČR (4 př., věk 1 - 40 let), Finsko (5 př., věk 44 - 75 let), Francie (1př., věk neznám), Německo (49 př., věk 1 - 79 let), Nizozemsko (13 př., věk 4 - 84 let), Irsko (4př., věk neznám), Norsko (5 př., věk 77 - 93 let), Španělsko (2 př., kojenci ve věku 2 a 5 měsíců), Švédsko (22 př., věk 0 - 90 let).

- **Případy mimo EU/EEA:**

UK (52 př., věk 0 - 88 let), Švýcarsko (15 př., věk 7 měsíců - 87 let), Kanada (1př., věk 53 let).

Informace z TESSy:

S. Braenderup byla 19. nejrozšířenějším sérotypem v letech 2015 - 2019. V roce 2019 bylo hlášeno 300 případů z 20 zemí EU/EEA (6 zemí hlásilo nulový výskyt). Během posledních pěti let bylo průměrně ročně konfirmováno 250 - 388 případů. Na UK a Francii připadalo 43%, resp. 14% hlášených případů. Nejčastěji onemocněli dospělí ve věkovém rozmezí 15-64 let. (Výjimkou nebyli nejmladší jedinci). Cestovatelská anamnéza byla pozitivní u 63 % případů. Nejčastější destinací bylo uváděno Thajsko (14 %), Indie (12 %) a Mexiko (8 %). Převažuje postižení žen. Šetření zaměřená na identifikaci možného zdroje (vehikula) probíhají. Je pravděpodobné, že se jedná o potravu se širokou geografickou distribucí.

Akce ECDC:
ECDC pomáhá mezinárodnímu vyšetřování epidemického výskytu pořádáním telekonferencí s účastí postižených zemí a sdílením UK dotazníku, seznamu *(standard line listing)* a centralizované WGS analýzy.

Ebola - Nzérékoré - Guinea - 2021

Souhrn epidemiologické situace:
Od začátku epidemie (14. 2. 2021) do 16. 5. 2021 bylo hlášeno 23 případů EVD (16 potvrzených, 7 pravděpodobných), včetně 12 úmrtí (z pěti potvrzených a sedmi pravděpodobných případů). Mezi těmito případy bylo infikováno 5 zdravotníků, dva z nich zemřeli (1 potvrzený případ a 1 pravděpodobný). Deset pacientů s potvrzenou dg. EVD se uzdravilo.
Podle informací WHO začal původní klastr sedmi případů s pacientem (index case), který zemřel 28. 1. 2021 následně po návštěvě dvou zdravotních zařízení a tradičního praktického lékaře. U pěti členů rodiny a výše uvedeného lékaře, kteří se zúčastnili pohřbu 1. 2. se objevily symptomy Eboly. Pět ze 7 případů onemocnění mělo za následek smrt. U těchto postižených Ebolou proběhly dva tradiční pohřby bez bezpečnostních opatření.
Předběžné výsledky genomové sekvenace ukazují na souvislost mezi epidemiemi 2021 a 2013 - 2016 v Západní Africe. Uvažuje se o tom, že „index case" byl infikován od perzistentního zdroje.
Vakcinační kampaň byla zahájena 23. 2. 2021 v Gouecke, N´Zerekore, dále v regionech Boke a Kankan. K 15. 5. bylo vakcinováno 9 698 osob v regionech Conakry, Kindla a N´Zerekore. Celkem bylo zahrnuto do seznamu 1 114 kontaktů, 56% z nich bylo vakcinováno a v současnosti nejsou sledovány žádné aktivní kontakty. Je pravděpodobné, že zde existují nedetekované sítě přenosu, představující riziko dalších klastrů a většího geografického šíření.
Guinea byla jednou ze tří nejvíce postižených zemí v letech 2013 - 2016 v Západní Africe. Jednalo se o největší epidemií od roku 1976, kdy byl virus poprvé objeven a během níž onemocnělo přes 28 000 osob, včetně cca 11 000 úmrtí. Epidemie pokračovala do Siery Leone a Libérie.

Odhad ECDC:
Některé druhy netopýrů jsou rezervoáry viru Ebola v Centrální Africe, přesto, důkazy pro kompetentní zvířecí rezervoár viru v Západní Africe nejsou přesvědčivé a role jiných zvířat (např. non-human primátů) nejsou jasné (další informace je možno nalézt v „Threat Assessment Brief" publikovaném 22. února 2021).

Současné riziko pro občany zemí EU/EEA, kteří žijí nebo cestují do postižených oblastí Guinee je hodnoceno jako nízké. Stejně tak za velmi nízké je považováno riziko sekundárního přenosu v rámci zemí EU/EEA.

Zdroj: https://www.ecdc.europa.eu.en/sites/default/files/documents/Ebola-virus-disease-outbreak-in-guinea-2021.pdf

Geografická distribuce potvrzených a pravděpodobných případů EBV v Guinei, rok 2021 (Zdroj: ECDC)

Geographical distribution of confirmed and probable Ebola virus disease cases in Guinea,
2021
Source: ECDC

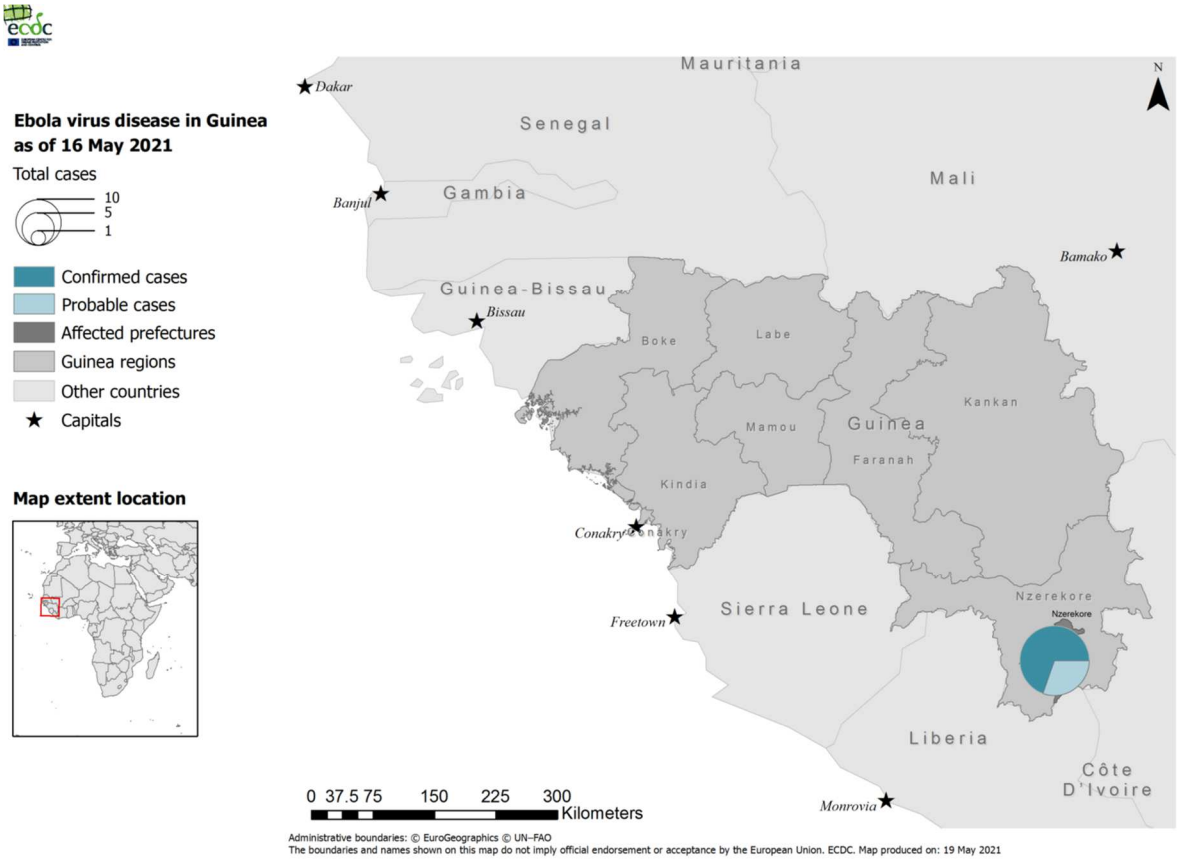

<u>Cholera - mezinárodní situace - monitorování světových epidemií</u>

<u>Epidemiologická situace - souhrn:</u>
Několik zemí v Africe a Asii hlásí epidemie cholery. Největší epidemie jsou hlášeny z Bangladéše a Jemenu.

Amerika:
Haiti a Dominikánská republika nehlásí v roce 2021 **žádné nové případy**.

Afrika:

- *Demokratická republika Kongo* hlásí v roce 2021 (do 25. 4.) 2 682 případů suspektních případů cholery, včetně 83 úmrtí (CFR 3,1%) ze 69 zdravotních zón napříč 12 provinciemi.
- *Mosambik* hlásí v roce 2021 (do 31. 3.) 3 334 případů cholery, včetně 16 úmrtí.
- *Nigérie* hlásí v roce 2021 (do 25. 4.) 3 648 suspektních případů, včetně pěti laboratorně potvrzených. Navíc hlásí 124 úmrtí.
- *Somálsko*: Od předchozího CDTR z 5. 5. 2021 hlásí ze zdravotnických zařízení v Cadale 199 suspektních akutních vodnatých průjmů (AWD) a případů cholery, včetně deseti úmrtí. Z regionů Banadir a Bay nebyly hlášeny nové případy.
- *Togo*: informace nejsou k dispozici.

Asie:

- *Bangladéš* hlásí v roce 2021 (do 9. 5.) 50 115 případů AWD v Cox´Bazar. Z nich bylo 26 pozitivně testovaných na choleru při použití rychlých diagnostických testů nebo kultivace.
- *Indie* hlásí od posledního CDTR (7. 3. 2021) dalších 51 případů cholery z oblasti Hoogly - West Bengal.
- *Jemen* hlásí v roce 2021 (do 28. 3.) 14 246 suspektních AWD a případů cholery, včetně 2 úmrtí. Epidemie zasáhla 14 z 23 guvernérství.

Pozn.: Uváděná data pocházejí ze zdrojů oficiálních i neoficiálních, včetně médií. Všechna data je třeba interpretovat s opatrností, často se jedná o podhlášenost a nemusí být reflektována aktuální epidemiologická situace.

Hodnocení ECDC:

Bez ohledu na vysoký počet epidemií cholery na světě, u cestovatelů ze zemí EU/EEA je hlášeno každoročně jen několik případů. Riziko cholery u cestovatelů navštěvujících země s probíhajícími epidemiemi zůstává nízké, i když sporadické infekce jsou možné. V roce 2018 bylo hlášeno 26 případů onemocnění cholerou u cestovatelů v zemích EU/EEA, v letech 2017 a 2016 bylo hlášeno 17 a 23 případů. Riziko dalšího přenosu *Vibrio cholerae* v rámci EU/EEA je velmi nízké.

WHO nedoporučuje vakcinaci cestovatelů obecně, ale pouze u těch, u kterých se předpokládá vysoké riziko, přímá expozice (zdravotníci, záchranáři).

Cestující do oblastí s endemickým výskytem cholery by měli navštívit odborná pracoviště cestovní medicíny a konzultovat rizika a aplikaci zdravotnických a hygienických opatření k prevenci infekce (např. pití převařené nebo chlorované vody, důkladné mytí ovoce a zeleniny před konzumací převařenou nebo chlorovanou vodou, pravidelné mytí rukou s použitím mýdla, konzumace řádně tepelně upraveného jídla, vyvarování se konzumace čerstvých mořských plodů).

Akce ECDC:

ECDC monitoruje epidemické výskyty cholery globálně prostřednictvím aktivit „epidemic intelligence“ za účelem identifikace významných změn v epidemiologii a informuje orgány veřejného zdraví. Hlášení jsou publikována měsíčně. Celosvětový přehled epidemií cholery je dostupný na ECDC website.

Geografická distribuce hlášených případů cholery na světě, rok 2021 (Zdroj: ECDC)

Podle materiálu ECDC volně zpracovalo Oddělení epidemieologie infekčních nemocí, CEM, SZÚ